

о. Василь Поточняк

МІЖНАЦІОНАЛЬНІ СІМ'Ї ТРУДОВИХ МІГРАНТІВ У ДОСВІДІ СЛУЖІННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ

Вступ

Українська Греко-Католицька Церква бажає духовно послужити вірним своїй Церкві у будь-якій країні світу. Для цього найвищим законодавчим органом – Синодом Єпископів – у 2008 р. Б. утворено Пасторально-Місійний відділ (ПМВ). Цей орган займається роботою з мігрантами та їхніми родинами (Комісія у справах мігрантів), іммігрантами та біженцями (Єзуїтське служіння), морським капеланством (Одесько-Кримський екзархат). У цьому ПМВ в Україні допомагають єпархіальні та екзархальні референти у справах мігрантів та іммігрантів. ПМВ також співпрацює з духовними семінаріями та богосвяченими монастирями задля виховування душпастирів і монашества до місійного служіння, з єпархіальними Карітасами, Українським Католицьким Університетом, Мирянською, Катехитичною, Молодіжною, Євангелізаційною комісіями та ін. задля розвитку душпастирського служіння мігрантам та їхнім родинам. Також співпрацюємо з громадськими організаціями та науковими інституціями в Україні й за кордоном. Власне поза Україною ПМВ задля надання духовної опіки трудовим мігрантам співпрацює з єпископами – Апостольськими візитаторами, Апостольським делегатом, Генеральними вікаріями, пасторальними Координаторами, парохами та капеланами УГКЦ у країнах перебування наших вірних. Бо саме через єпископів, священників, монашество та мирян, які знаходяться там на місцях, Церква дбає про те, щоб допомогти створити і розвивати церковну громаду. Тому ми не байдужі до того, щоб послужити тим, хто, виїхавши за кордон, поєднався з особою іншої національності. УГКЦ за діяльним девізом патріарха Йосифа (Сліпого) «собирає в розсіянні сущих».

1. Життя за кордоном

Життя за кордоном, особливо трудових мігрантів, має одну з багатьох проблем, яку можна назвати «звуженістю життєвих реалізацій». Йдеться про довготривале життя у т. зв. трикутнику: квартира (загальна і наймана) – робота –

магазини. У багатьох країнах Європи новоприбулі трудові мігранти з України до наявного додають іще вихід у парк «до своїх» та «до бусів» задля передачі грошей і пакунку додому. Звуженість такого стилю життя робить людей замкнутими, напруженими, нереалізованими...

(Проживаючи в Італії понад 8 р., я зустрів осіб, які не знали, скільки коштує чашка кави у кав'ярні, бо ніколи не дозволяли собі «марного витрачання грошей». А що вже говорити про похід у кіно чи до театру – це велика рідкість).

Парадоксально констатувати факт, що у багатьох випадках до ще більшого звуження життєвих можливостей вдаються транснаціональні сім'ї. Звідки це береться, адже природно мало би бути навпаки?

Реалії є такими, що часто українська половина (чоловік чи дружина) «не зживається» з інонаціональними родичами своєї другої половини (наприклад, ті не шанують вибір іноземки(-ця), або ж недосконале знання їхньої мови та звичаїв не заохочує українську особу до відкритості. Подібне переживає іноземець(-ка), одружившись із громадянином України, – своєрідну некомфортність (напр., прибув до України й «мусить трохи випити за приїзд»). Таке взаємне несприйняття найближчих чи найближчими родичами з обох сторін зосереджує транснаціональні сім'ї не на замкнутому трикутнику, а втягує в коло власного подружжя. У результаті велике природне бажання свободи штовхає людину до віднаходження свого народу навіть коштом роз'єднання власної сім'ї.

2. Динаміка духовної опіки транснаціональних сімей

Що діється з транснаціональними сім'ями, коли вони приходять до Української Греко-Католицької Церкви?

Найперше – «розширення горизонтів». Перенесімось подумки за кордон – і швидко зрозуміємо, що того, що в Україні є на щодень на вулиці та у ЗМІ, за кордоном немає. Не чути рідної мови, у багатьох країнах не цвіте калина, нечасто є змога оглядати рідне телебачення чи слухати українські програми по радіо. Не продають цукерок «Світоч» і не їдять борщу. Врешті-решт, не співають українських пісень... Приходячи до храму за кордоном, де діє українська церковна громада,

усі вірні, а особливо транснаціональні сім'ї, зустрічаються з розширенням життєвих прагнень. Неукраїнській стороні (чоловікові чи дружині) пропонується наступне:

- Інша духовність: особливо це відчують громадяни тих країн, у яких римо-католицьке або православне благочестя. Наша Церква представляється їм із одного боку як таїнственна, яка за допомогою багатой духовної символіки передає мир Божий кожному, хто просить, а з іншого – відкрита й доступна (це особливо цінують непрактикуючі миряни). Саме тому багато осіб іноземного походження, котрі через свою дружину (чоловіка) прийшли до храму, почуваються прийнятими: спілкуються з душпастирем, приступають до св. Таїнств, практикують Ісусову молитву... Приємно слухати угорців, які у Будапешті супроводжують хоровим співом українську Літургію, румуна, який там у парафії УГКЦ читає Апостола українською, американця, який роками дякував у будні на св. Літургії, казахів, які допомагають будувати українську каплицю в Жолімбеді, італійців, які подають кадило на св. Літургії Івана Золотоустого.
- Культура: приходячи до українського храму за кордоном, транснаціональні сім'ї мають змогу розширити погляд на життя, познайомитись із іншими за допомогою організації святкувань. Особливо це стосується Свята матері, Святого вечора, Пасхальних свят тощо. Пригадую, як чотирьох італійців навчали «Рідна мати моя», щоб виступити на Святі перед своїми дружинами, українською публікою. У Польщі, Португалії, Бразилії я зустрічав напівафриканців у вишитих сорочках. У багатьох країнах світу особливості української кухні передають люди інших національностей: росіяни, латвійці...
- Просвіта: транснаціональні подружжя, що належать до української Церкви за кордоном, часто беруть участь у прощах, пізнавальних поїздках. Вони люблять це. Тому часто відвідують в Україні нашу архітектурну духовну спадщину, знаючи специфіку християнського Сходу. Щоб догодити родичам другої половини, вчать українську, відшуковують в Інтернеті актуальні новини, пов'язані з

Україною, пишуть наукові праці, займаються громадськими та благодійними справами. Я зустрів іноземців-чоловіків українських жінок, які вболівали за нашу державу дуже щиро і відважно.

Висновок

Церква не заохочує одружуватись із особами іншої національності, а особливо іншої конфесії чи навіть іншої релігії через різний менталітет та інше сприйняття вічних цінностей. Однак знаючи, що любов є вершиною сімейного щастя, Церква робить різні спроби й підходи до транснаціональних сімей, які належать до різних конфесій і навіть релігій, щоб не відкинути, а обнадіяти... Бо участь міжнаціональних сімей у церковній родині розширює горизонти Божого світу та відкриває кордони планети, яка називається Земля.